
O nás

Koncepce a filosofie genderových studií

Filosofie genderových studií Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy spočívá v poskytování možnosti systematického, akademického studia teoretických a metodologických nástrojů pro zkoumání genderových otázek v historické perspektivě a s ohledem na kulturní a etnické aspekty dané problematiky. V červnu 2004 proběhla úspěšná akreditace oboru genderových studií v rámci programu humanitních studií na FHS UK.

V současné době FHS nabízí dvouletý navazující magisterský program genderových studií v českém jazyce, který představuje jediný ucelený, interdisciplinární program GS v České republice. Kolektiv studijního programu Genderová studia spolupracuje s dalšími českými i zahraničními akademickými institucemi a programy, jež se genderovými studii v různé míře a hloubce zabývají. Současně s českou verzí mgr. programu nabízíme i anglickou verzi studia. Kromě magisterského programu nabízí GS také kurzy na bakalářské úrovni, které doplňují nabídku bakalářských kurzů FHS o genderovou perspektivu, která zatím ve většině těchto kurzů chybí. Výběrové magisterské kurzy GS jsou otevřené i dalším magisterským studujícím z řad studijních programů FHS UK, dalších fakult UK i studujícím dalších univerzit a vysokých škol v ČR.

V rámci magisterského programu GS studující konfrontují široké spektrum teoretických, metodologických i praktických otázek týkajících se genderu jako jednoho ze základních organizačních principů lidské společnosti; genderové a sexuální symboliky a kontextualizace; historického i současného postavení žen a mužů v různých společnostech; vlivu feministických teorií a metod ve vědě a výzkumu; a dalších různých aspektů genderu. V této souvislosti je třeba podotknout, že genderová problematika je ve vyspělých zemích stále více považována za jeden ze základních kamenů vzdělání, o čemž svědčí například aktivita Evropské Unie v této oblasti.

Činnost studijního programu GS na FHS UK je určena v první řadě vysokoškolským studujícím, a to nejen, jak již bylo řečeno výše, studujícím Fakulty humanitních studií UK, ale prostřednictvím výběrových kurzů a jednorázových seminářů i studujícím ostatních fakult UK a studujícím na mimopražských univerzitách.

Historie studijního programu

Na rozdíl od vzdělávacích systémů v západních demokraciích nebyla genderová studia v České republice donedávna ve studijních programech vůbec zastoupena. Vzdělávání v tomto oboru v České republice existovalo až do roku 1998 jen díky přednáškové činnosti realizované *Nadací gender studies*. Od roku 1993 Nadace ve spolupráci s odborníky a odborníky z různých univerzit a dalších institucí nabízela putovní program kurzů věnujících se dané tématice studujícím několika českých vysokých škol. Tato vzdělávací činnost Nadace gender studies suplovala roli akademické instituce, ale skutečný akademický status tohoto oboru byl uznán teprve v roce 1998 na Filozofické fakultě UK v Praze.

Na návrh odborného týmu z okruhu *Nadace gender studies* schválil v říjnu 1998 Akademický senát FF UK existenci Centra genderových studií jako samostatného akademického pracoviště při Katedře sociální práce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Cílem centra bylo (a stále je) poskytovat studujícím FF UK možnost systematického, akademického studia teoretických a metodologických nástrojů pro zkoumání genderových otázek v historické perspektivě a s ohledem na kulturní a etnické aspekty dané problematiky.

Nicméně v roce 2003 Akademický senát FF UK existenci Centra genderových studií zrušil s odůvodněním, že genderová studia nejsou obor, který by FF UK ve své koncepci chtěla rozvíjet. Genderová studia se tak přesunula na Fakultu humanitních studií UK, kde získala plnou a jednoznačnou podporu vedení fakulty.

Profil absolujících a jejich uplatnění v praxi

Magisterský obor genderových studií je specificky koncipován tak, aby studující tohoto oboru nabyli vědomí a znalost, a prohlubovali chápání genderových konstrukcí a principů, a aby byli schopni komplexně a kriticky hodnotit roli a význam těchto konstrukcí v celkové organizaci společnosti, stejně jako jejich důsledky pro aktuální (a historické) postavení žen a mužů ve společnosti. Cílem oboru je seznámit studující s genderovou analýzou v různých disciplínách, a tak je připravit na profesionální dráhu v široké oblasti profesionálních činností zahrnující uplatnění ve státní správě, sociální politice, sociální a zdravotní péči, v oblasti sociálně právní, ve vzdělávání a akademii.

Absolventi a absolventky s touto specializací naleznou uplatnění ve státních i nevládních organizacích, zejména v organizacích zabývajících se otázkami sociálními, otázkami rodiny, domácího a veřejného násilí, práv na rovné příležitosti, rozvoje občanské společnosti, udržitelného rozvoje, pracovního práva aj. Ve své práci, samostatně, týmové či řídicí, v roli zprostředkovatele řešení problémů, ve výzkumu, osvětě, v plánování, v uplatňování metod sociální změny se budou schopni inspirovat rozvinutou genderovou senzibilitou, provádět aplikovanou genderovou analýzu a uplatňovat genderovou diferencovanost přístupů. Budou tak průkopnický přispívat k tzv. "gender mainstreaming", tj. k integraci rodově diferencovaných přístupů do základních společensko-politických a kulturních funkcí společnosti; budou rozvíjet sociální spravedlnost, společenskou rovnost, rovnost i občanské právo na jinakost, a tedy se i stanou – z hlediska národního i mezinárodního – vlastními nositeli sblížení právní praxe ČR s Evropskou unií.

Absolventky a absolventi oboru se budou moci uplatnit také v práci odborně teoretické a pedagogické na univerzitní úrovni a přispívat tak k rozvoji oboru genderových studií interdisciplinárně, ve výzkumu i výuce.

Cíle a význam studia volitelných předmětů

Studující FHS UK, kteří během svého bakalářského studia absolvují jeden či více předmětů z nabídky stud. programu genderových studií jako volitelné či povinně volitelné kurzy, se ve svém studiu reálně a aktivně setkávají s fenoménem odborné interdisciplinarity, participují na jeho žádoucím rozvíjení i v institucionální struktuře univerzity a přispívají tak spolu s vyučujícími k tolik potřebné inovaci a diversifikaci systémů výuky a komunikace v této instituci.

Těmto studujícím je stejně jako kmenovým studujícím programu GS umožněno systematické studium teoretických a metodologických rámců a systémů, které umožňují odbornou analýzu z aspektu gender v jejich oboru, a to jak v diachronních, tak synchronních kontextech, s přihlédnutím k multikulturní a multietnické dimenzi struktury a konstrukce společnosti a její kultury.

I prostřednictvím studia volitelných kurzů mohou studující dospět k vědomí a znalostem genderu jako jednoho ze základních organizačních principů lidské společnosti a její kultury; vyvinout si schopnosti interpretovat genderovou

symboliku a rozpoznávat způsoby genderové kontextualizace; vyvinout si schopnosti usouvztažňovat historické i současné postavení žen a mužů v různých společnostech a předmět svého oboru včetně problémů reprezentace; posoudit vliv a možnosti přínosu feministických teorií a metod ve vědě a výzkumu, ve specifickém vztahu ke své oborové specializaci. Naplňováním těchto možností dospívají studující k proměněnému a rozšířenému chápání předmětů svého oboru, prohlubují své poznání a mohou následně bohatěji strukturovat aplikace svých vědomostí.

Publikace studijního programu

Gender, náboženství a spirituality/ Gender, Religion and Spiritualities

- editorky doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D., Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová, Ph.D. a Dr. Ivy Helman
- Gender a výzkum / Gender and Research, 2023 (roč. 24), číslo 2, Dsotupné: [zde](#)

Reprezentace genderu v populární kultuře

- editorky Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová, Ph.D. a Mgr. Iva Baslarová, Ph.D.
- Gender a výzkum / Gender and Research, 2022 (roč. 23), číslo 1, Dsotupné: [zde](#)

Postkoloniální a dekoloniální myšlení ve feminismu

- editorky doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D., Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová, Ph.D.
- Gender a výzkum / Gender and Research, 2017 (roč. 18), číslo 2, Dsotupné: [zde](#)

Gender v textu a obraznosti. Představa, utopie, maska, sen a fantazie.

- doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D., Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová, Ph.D. a kol.
- Diskurzivní analýzou a analýzou genderových rolí a stereotypů prošla v této publikaci díla a texty například Milana Kundery, Karolíny Světlé nebo Hany Andronikové. Dále se publikace věnuje pohádkám, můžeme zde nalézt například subverzivní čtení pohádky o Šípkové Růžence. Publikace je výsledkem specifického vysokoškolského výzkumu, společné práce vyučujících a studujících Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy, Katedry genderových studií.
- vydalo Gender studies, o.p.s., Praha 2016, ISBN: 978-80-86520-51-3

Gender v interdisciplinární perspektivě mezi obzory

- doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D. a kol.
- Články zaměřené na gender jako kategorii výzkumu nebo genderové analýzy ve filmu, literární vědě nebo mytologii. Publikace je výsledkem specifického vysokoškolského výzkumu.
- vydalo Gender studies, o.p.s., Praha 2011, ISBN: 978-80-86520-39-1

Tváří v tvář. Gender jako metodologická kategorie literárních analýz

- doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D. a Jan Matonoha
- Gender jako metodologická kategorie literárních analýz Feministická filosofie jazyka - svěbytný teoretický směr zakládající požadavek genderově senzitivního vyjadřování Sebeobětování žen jako povinnost, nebo vlastní rozhodnutí?
- vydalo Gender studies, o.p.s., Praha 2010

Gender and Generation

- antologie odborných textů, inspirovaná mezinárodní interdisciplinární konferencí Gender a Generace, organizovanou stud. programem GS 9.–11. března 2007
- úvodní článek a editace: Mgr. Kateřina Kolářová, Ph.D. a Věra Sokolová, Ph.D.
- vydala Litteraria Pragensis, díky finanční podpoře JPD grantu EU, Praha 2007.

Vztahy, jazyky, těla: Texty z Konference českých a slovenských feministických studií

- editovala PhDr. Libuse Heczková, Ph.D. a kol.
- vydala FHS UK v Praze, díky podpoře grantu Fordovy nadace, Praha 2007.

Ročenka Katedry/Centra genderových studií 05/06

- editovala Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.
- vydal Ermat, díky finanční podpoře JPD grantu EU, Praha, 2007.

Ročenka Katedry/Centra genderových studií 03/04

- editovala Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.
- vydala Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, díky finanční podpoře nadace the Ford Foundation, v roce 2004 (ISBN 80-239-4451-7).

Ženy, muži a společnost

- Claire M. Renzetti a Daniel J. Curran
-
-
- autorizovaný týmový překlad z anglického originálu *Women, Men, and Society* (Boston: Allyn & Bacon, 4. vydání, 1999).
- vydalo nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze v r. 2003, za finanční podpory nadace the Ford Foundation and nadace Open Society Fund Praha (ISBN 80-246-0525-2).

- další publikační aktivity, viz individuální projekty jednotlivých vyučujících studijního programu GS.